

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята 28 черв. 1996 р. ; зі змін. та доповн. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : затв. Законом України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>.

3. Постанова колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 20 черв. 2023 р. у справі № 756/16122/21 (провадження № 51-641км23). Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111772574>

4. Постанова колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 17 серп. 2023 р. у справі № 761/22456/16- к (провадження № 51–2569км23) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112938975>

5. Постанова колегії суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 21 лист. 2022 р. у справі № 161/620/19 (провадження № 51-4284км19) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107533618>

Велічко Олександр Олександрович,
слідчий територіального управління
Державного бюро розслідувань,
розташованого у місті Києві, аспірант
кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Після початку повномасштабної військової агресії РФ проти Української держави на всій території України було введено воєнний стан. У зв'язку з чим законодавцем вносилося достатньо велика кількість змін до КПК України та КК України для досягнення ефективності досудового розслідування.

Так, Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо додаткового

регулювання забезпечення діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану» від 3 березня 2022 року, який набрав чинності 08.03.2022 року внесено зміни зокрема до ст. 615 КПК України.

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 615 КПК у разі введення воєнного стану та якщо відсутня об'єктивна можливість виконання у встановлені законом строки слідчим суддею повноважень, передбачених статтями 140, 163, 164, 170, 173, 189, 233, 234, 235, 245, 247, 248 та 294 цього Кодексу такі повноваження виконує керівник відповідного органу прокуратури з урахуванням вимог глави 37 цього Кодексу за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором [1].

У подальшому, Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про електронні комунікації» щодо підвищення ефективності досудового розслідування «за гарячими слідами» та протидії кібератакам» від 15 березня 2022 року, який набрав чинності 22 березня 2022 року розділ IX «Перехідні положення» КПК України доповнено пунктом 20-7. Даним пунктом передбачено, що під час дії надзвичайного або воєнного стану на території України тимчасовий доступ до речей і документів, визначених у пунктах 2, 5, 7, 8 частини першої статті 162 цього Кодексу, здійснюється на підставі постанови прокурора, погодженої з керівником прокуратури.

Закonom України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14 квітня 2022 року, який набрав чинності 01 травня 2022 року внесено зміни, зокрема, до статті 615 КПК України. Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 615 КПК у разі введення воєнного стану та якщо відсутня об'єктивна можливість виконання слідчим суддею повноважень, передбачених статтями 140, 163, 164, 170, 173, 186, 187, 189, 190, 206, 219, 232, 233, 234, 235, 245–248, 250 та 294 цього Кодексу, такі повноваження виконує керівник відповідного органу прокуратури з урахуванням вимог статті 37 цього Кодексу за клопотанням прокурора або за клопотанням слідчого, погодженим з прокурором.

Після внесення даних змін до КПК України пункт 20-7 розділу IX «Перехідних положень» виключено не було, внаслідок чого виникла процесуальна колізія щодо вибору норми, якою необхідно користуватись при проведенні відповідних процесуальних дій, у зв'язку з чим судами була напрацьована наступна практика.

З 22 березня 2022 року до 01 травня 2022 року відомості, які можуть становити лікарську таємницю відомості, які можуть становити банківську таємницю, інформація, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалості, змісту, маршрутів передавання тощо, персональні дані особи, що знаходяться у її особистому володінні або в базі персональних даних, яка знаходиться у володільця персональних даних здійснювалося на підставі постанови прокурора, погодженої з керівником прокуратури.

З 01 травня 2022 року до теперішнього часу якщо відсутня об'єктивна можливість виконання слідчим суддею повноважень щодо надання дозволу на тимчасовий доступ до речей і документів, арешт майна, обшук житла чи іншого володіння, отримання зразків для експертизи, проведення негласної слідчої (розшукової) дії, а також продовження строків досудового розслідування такі повноваження виконує керівник відповідного органу прокуратури [4].

Такої думки наразі притримуються більшість судів, правоохоронних органів та юридичних осіб, які є володільцями та/чи розпорядними інформації, до якої необхідно отримати тимчасовий доступ. Проте даний підхід не є правильним, з огляду на наступне.

Норма, передбачена п. 20-7 розділу IX «Перехідних положень» є спеціальною (стосується лише чотирьох визначених видів інформації) та тимчасовою (діє лише під час дії надзвичайного або воєнного стану).

Рішенням другого сенату Конституційного суду 18 червня 2020 року № 5-р(II)/2020 роз'яснено, що принцип верховенства права (правовладдя) вимагає суддівської дії у ситуаціях, коли співіснують суперечливі норми одного ієрархічного рівня. У таких ситуаціях до судів різних видів юрисдикції висунуто вимогу застосовувати класичні для юридичної практики формули (принципи): «закон пізніший має перевагу над

давнішим» (*lex posterior derogat priori*) – «закон спеціальний має перевагу над загальним» (*lex specialis derogat generali*) – «закон загальний пізніший не має переваги над спеціальним давнішим» (*lex posterior generalis non derogat priori speciali*). Якщо суд не застосовує цих формул (принципів) за обставин, що вимагають від нього їх застосування, то принцип верховенства права (правовладдя) втрачає свою дієвість.

Окрім цього, дана норма семантично сконструювана як безальтернативна за характером реалізації та не надає можливості вибору іншого процесуального механізму застосування заходу забезпечення з метою збирання доказів.

Невикористання саме цієї норми, може призвести до визнання доказів недопустимими в суді, в силу порушення порядку збирання доказів.

Таким чином дана процесуальна колізія повинна розв'язуватись наступним чином.

Тимчасовий доступ до речей і документів: до лікарської, банківської таємниці, даних провайдерів телекомунікацій та інших персональних даних – здійснюється за постановою прокурора, погодженою керівником органу прокуратури. Для винесення такої постанови клопотання слідчого необов'язкове.

Тимчасовий доступ до речей і документів до інших видів речей і документів – здійснюється за ухвалою слідчого судді, суду або постановою керівника органу прокуратури. Ця постанова виноситься за клопотанням прокурора або слідчого, погодженим з прокурором, та лише за умови, якщо неможлива реалізація слідчим суддею відповідних повноважень [2].

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>.
2. Санкціонування ТДРД прокурором: зміни до КПК. О. Кравчук, URL: <https://first.vaks.gov.ua/publications/sanktsionuvannia-tdrd-prokurorom-zminy-do-kpk/>.
3. Рішення другого сенату Конституційного суду від 18 червня 2020 року № 5-п(II)/2020 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124246426>.
4. Особливості оцінки доказів отриманих під час дії воєнного стану, С. Фомін. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_ocinka_dokaz_07_04_2023.pdf.